

5. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Указ від 24.02.2022 № 64/2022 №64/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

Панкова Вікторія Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
Національної академії внутрішніх
справ **Свобода Є. Ю.**

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

З метою підвищення ефективності досудового розслідування та забезпечення швидкого, всебічного, повного і об'єктивного розгляду кримінальних проваджень, український законодавець здійснив значні кроки щодо вдосконалення правового статусу та ролі спеціалістів у кримінальному процесі.

Прийняття Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні» від 09.10.2024 № 4009-IX стало важливим етапом у розвитку вітчизняного кримінального процесуального законодавства [3].

За інформацією Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, документ розроблено з метою врегулювання правовідносин у кримінально-правовій сфері та забезпечення більш ефективного, справедливого та оперативного функціонування правоохоронних органів, а також поліпшення можливості в розкритті кримінальних правопорушень [2].

Спеціалістам додали можливість, видавати як пояснення, довідки, висновки так і видавати інші документи (без конкретизації). Відповідні зміни внесені до статті 71 КПК, а саме: Спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками і може надавати консультації, пояснення, довідки, висновки та інші документи під

час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок. Також частину 1 статті 71 КПК доповнили новим абзацом, відповідного до якого «у разі необхідності та за наявності підстав може бути залучено з іноземної держави, міжнародної організації як спеціаліста фахівця у галузі хімічної, біологічної, радіаційної, ядерної чи іншої зброї», а в ч. 3 ст. 214 врегулювати, що у невідкладних випадках до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань може бути здійснено отримання довідки, висновку спеціаліста [1].

Однак, такі значні зміни неминуче породжують ряд питань та проблем, які потребують детального аналізу, а саме я можу виділити такі переваги як:

- Спеціалісти отримують більшу свободу в висуванні криміналістичних версій та оформленні результатів своїх досліджень, що дозволяє їм адаптувати форму документа до специфіки кожного конкретного випадку. Хоч це і збільшує відповідальність та обсяг роботи спеціаліста, та все ж надає можливість більше допомагати в розслідуванні правопорушень.

- Можливість отримання довідок та висновків спеціалістів у невідкладних випадках дозволяє пришвидшити проведення досудового розслідування, особливо у справах, які вимагають оперативного реагування.

- Можливість залучення іноземних спеціалістів, це дозволяє отримати доступ до найсучасніших технологій та знань у певних галузях, що особливо важливо для розслідування складних злочинів.

Проте дані зміни несуть за собою і певні недоліки, а саме:

- Недостатня регламентація, тобто відсутність чітких критеріїв для інших документів, довідок та висновків, може призвести до суб'єктивної оцінки їхньої доказової сили. А також відсутність відповідальності спеціаліста за надання завідомо неправдивих документів.

- Розширення повноважень спеціалістів може створити умови для маніпуляцій з доказовою базою. Існує ризик, що спеціалісти будуть надавати неповну або спотворену інформацію під тиском слідчих або інших зацікавлених осіб.

- Проблеми з доказовою значущістю, тобто не всі документи, які може надавати спеціаліст, можуть мати однакову доказову силу. Виникає питання, як суду оцінювати достовірність таких документів і чи можна їх використовувати як самостійний доказ.

– Збільшення кола питань, які можуть вирішуватися за допомогою спеціалістів, вимагає відповідної кваліфікації від цих осіб. Тому недостаня кваліфікація спеціалістів, може призвести до помилкових висновків.

Отже, розширення повноважень спеціалістів у кримінальному провадженні є позитивним кроком, який може сприяти підвищенню ефективності розслідування. Однак, для того щоб уникнути негативних наслідків, необхідно збільшити регламентацію на законодавчому рівні, розробити чіткі критерії оцінки документів, які надають спеціалісти, забезпечити належний контроль за їхньою діяльністю та підвищити кваліфікацію даного учасника кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#n958>

2. Парламент прийняв за основу законопроект щодо оптимізації залучення спеціалістів під час досудового розслідування Прес-служба Апарату Верховної Ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/252728.html>

3. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні Закон України від 09.10.2024 № 4009-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4009-20#Text>

Пасічніченко Дмитро Олександрович,
здобувач Національної академії
внутрішніх справ

ТАКТИКА ДОПИТУ ВРАЗЛИВИХ ПОТЕРПІЛИХ

Отримання інформації, яка зберігається у пам'яті особи, що має відношення до обставин розслідування події, неможливе без спілкування з нею, яке здійснюється у формі допиту [1, с. 26]. Допит – це слідча (розшукова) дія, змістом якої є одержання показань від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для розслідуваного кримінального правопорушення, це процесуальна дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, котрі беруть в ньому участь, спрямований на отримання інформації про відомі